

Izhaja
trikrat na teden:
v torek, četrtek,
soboto.

Issued
threetimes a week:
Tuesday, Thursday,
Saturday.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO SLOVENSKE PODPORNE DRUŽBE SV. MOHORIA V CHICAGO.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 8. SEPTEMBRA — SATURDAY, SEPTEMBER, 8, 1923.

LETO (VOL.) IX.

SLOVENE USTRELJEN.

Pomoč Japonski.

PO VSEH KRAJIH SE ZBIRAJO DAROVI, DA SE POMA-
GA NESREČNEŽEM. — MESTO CHICAGO JE OB-
LJUBILO ZBRATI \$100,000 ZA POMOČ JAPON-
SKI — STRAŠNA POROČILA PRIHAJAJO O
KATASTROFI. — NOVI OTOKI SO ZRA-
STLI IN DRUGI ZGINILI POD VO-
DO. — VULKANI SO ZAČELI
BRUHATI. — 10 TISOČ LJUDI
JE ZGORELO V NEKI TO-
VARNI.

San Francisco. — Prva poro-
čila, ki so jih zbrali o nesrečnih
krajih so bila nepopolna. Mesta
v širokem pasu, kjer je divjal
potres so povzročili popolnoma
zrušena. Samo v mestih Tokio
in Yokohama in okolici je poru-
šenih in popolnoma razdejanih
čez 320 tisoč hiš. Veliko izmed
teh je uničil požar in v eni sami
tovarni v predmestju govore po-
ročila, da je zgorelo do 10 tisoč
oseb.

V soboto se je pojavilo v o-
kolici Tokio in Yokohama 216
hudih potresnih sunkov. V ne-
deljo 57. Okoli 210 kvadratnih
milj zemlje je popolnoma uniče-
ne. Japonci v neprizadetih kra-
jih se silno žrtvujejo, da vsaj
nekoliko opomorejo nesrečne-
žem. Vse ameriške bojne ladje,
ki se nahajajo v vzhodnih vodah
z vso naglico vozijo in hite na
pomoč, da jim pomagajo. Nekaj
ameriških ladij je že dospelo v
mesto Yokohama in tam zložilo
prve medicinske pomoči in ne-
kaj živil za ponesrečene ljudi.
Do 3. milijone ljudi je brez stre-
he in vsake hrane. Ljudstvo ho-
di po polju in se v sili poslužuje
sirovih pridelkov pred lakoto.

Vojaki so poklicani na pozori-
šča nesrečnih krajev, kjer po-
spravljajo mrlične, katere skla-
dajo v velike grmade, jih polije-
jo s petrolejem in zažigajo, da
jih na ta način najhitreje od-
stranijo.

Nekatere gore na otoku Idzu
so se sesedle in popolnoma izgi-
nile. Med potresom je bila ne-
ki strašna nevihta, kar je ljudi
še posebej oviralo na begu. Ves
promet po teh krajih je bil čez
nekaj časa prekinjen. Ulice so
bile polne razvalin in pod njimi
na tisoče zasutih ljudi.

Petdeset milj od Tokio je na-
stal nov vulkan, ki je pričel bru-
hati sedaj med potresom. Nekaj
malih otokov je izginilo pod vo-
do in nastalo je nekaj novih.
Proučevalci trdijo, da se je svet
v nekaterih krajih ponižal a na
drugih dvignil in vsled tega so
nekateri otoki izginili in na ne-
katerih mestih nastali novi.

Mnogo rek je izpremenilo
svoj tok, kar tudi pripisujejo te-
mu, da se je svet na enih krajih
dvignil in na enih ponižal. Po
nekaterih krajih je bila med tem
časom strašna vročina do 156
stopinj.

Včerajšnje poročilo omenja, da
tekem zadnjih 48. ur se ni poja-
vil noben potresni sunek več.
Na lice nesreč do dospel pose-
bne komisije, ki bodo vodile ob-
novljenje teh krajev. Pričeli bo-
do takoj z raznimi gradnjami.
Velike množine lesa se je že na-
ročilo od ameriških lesnih trgov-
cev v San Francisco. Tudi nad
100 tisoč ton železa se bo po-
trebovalo, da se popravijo velike
izgube.

GRČIJA UPA, DA BO SPOR POJENJAL.

Anglija je proti Italiji zadnje
dni, ker se noče pokoriti ligi
narodov. — Mussolini gro-
zi z odstopom od lige
narodov.

Genova. — Iz krogov zastop-
nikov, ki tvorijo ligo narodov se
poroča, da liga narodov ne bo
vodila nikakih posvetovanj, do-
kler bo grško-italijanski spor v
pretresu zbora raznih poslani-
kov v Parizu, ki po navodilih svojih
vlad rešujejo to nastalo kritič-
no zadevo.

Grški poslanik Politis se je
izrazil častnikarskem poročeval-
cem, da on upa, da bodo dosegli
mir, ki bo zadovoljil obe stran-
ki. Nadalje je dejal: "Potom na-
ših ponudb, je mogoče popolno
zadovoljstvo. Razlika med gr-
škim in italijanskim predlogom
je ta, da Italija hoče rešiti to
kritično vprašanje s silo, dočim
se mi hočemo poslužiti pravič-
nih, miroljubnih in legalnih me-
tod."

Grčija prosi na vso moč ligo
narodov, da reši komplicirano za-
devo. Dočim se Italija upira na
vso moč tej sugestiji. S svojim
protivanjem se je zadnje dni za-
merila celo Angliji, da slednja
užaljena grozi Italiji, da se ima
ona ravno tako kot vsak drug
narod ali država pokoriti ligi
narodov.

Zedinjene države se strinjajo
v tem oziru z Anglijo in so za-
to, da naj to zadevo reši liga
narodov. Francija se kaže v tem
sporu neutralna, ker se boji za-
mere Italiji.

Današnja poročila naznanjajo,
da Italijani vodijo na Krfu hiš-
ne preiskave, upostavljajo svoje
postavbe in ljudi postavljajo
pred svoja sodišča. Kaj takega
sme delati seveda samo "civi-
lizirana" Italija!

JUGOSLOVANSKI KRALJE- VI DRUŽINI SE RODIL SIN.

Beograd. — Jugoslovanska
kraljica Marija je včeraj povila
sina, tako poroča uradno poro-
čilo. V kraljevi hiši vlada silno
veselje, ker z novorojenim prin-
com je dobila država svojega
prestolonaslednika. Kako ime bo
dobil novorojeni princ še ni zna-
no.

LA FOLLETTE DOSPEL V PETROGRAD.

Moskva. — Senator La Follette
iz Zedinjenih držav se je včeraj
izkrcal na ruska tla v Petrogra-
du s svojo komisijo, ki si bo o-
gledala Rusijo in tamkajšnji se-
danji ustroj države.

ROJAK PAUL BIZJAK USTRELJEN. — TRAGEDIJA SE
JE ZAVRŠILA V SLOVENSKI NASELBINI MEA-
DOW LANDS, PA. — PIJANČEVANJE JE BAJE
VZROK ŽALOSTNE TRAGEDIJE. — SLOVE-
NEC BIZJAK JE PRIŠEL V AMERIKO
ŠELE PRED LETOM DNI. — NAŠ
POROČEVALEC PRAVI, DA JE
TO SAD PROTIVERSKIH
NAUKOV.

Meadow Lands, Pa. — (Izvir-
no poročilo) — Dne 4. septem-
bra zjutraj se je raznesla po na-
selbini vest, da je bil ponoči v
jutru ustreljen do smrti Slove-
nec Paul Bizjak v prostorih ro-
jaka Joe Blažiča v Meadow
Lands. Na domu omenjenega
Joe Blažiča so baje popivali, ple-
sali dan prej, zvečer in menda
dolgo v noč. Nekako okrog, ali
že popolnoči se je zgodil umor.
Poklican je bil na lice mesta
zdravnik Dr. J. S. Wilson, ki je
tako prihitel na lice mesta, a
že prepozno, rojak Paul Bizjak
je že izdihnil v mlaki lastne kr-
vi.

Dr. Wilson je takoj obvestil
okrajne oblasti, ki so poslali na
lice mesta takoj gotovo komisijo
z okrajnim konštabeljem na čelu.
Začela se je preiskava. V hi-
ši so dobili okrajni uradniki se-
dem oseb, ki so jih odpeljali na
preiskavo v Washington.

Osumljenci se baje izgovarja-
jo, da so videli priti v hišo dva
črnci, ki sta ustrelila pokojnega
rojaka Bizjaka. Toda oblasti
tem izgovarjanjem ne verjamejo.

Blažič, ki je kakor sumijo za-
pleten v afero, je baje dobro po-
znan od okrajnih uradnikov, ker
je neki trdovraten kršilec prohi-
bijske postavbe. Dne 17. avgu-

sta so izvršili okrajni detekti-
vi hišno preiskavo in našli pod nje-
govo streho gotovo količino o-
pojnih pijač. Bil je aretiran.

Stvar pokazuje, da so pijan-
čevali in da to, je glavni vzrok
žalostne tragedije, ki se je kon-
čala s smrtjo mladega rojaka.

Rojak Paul Bizjak je bil u-
streljen s 38-tega kalibra samo-
kresom skozi glavo. Blažič je ba-
je pobegnil, ko se je stvar zavr-
šila. Pripoveduje se, da so ga
ljudje videli te dni.

Pokojni Bizjak je prišel v A-
meriko šele pred letom dni. Bil
je član tukajšnega društva Jane-
za Krstnika, J. K. J. Doma je
bil iz Hraš pri Postojni.

Poročevalec omenja: "To je
socialistični sad!"

On gotovo pozna razmere, ker
živi med njimi. Slovenska jav-
nost pa vidi v tem ogledalu nov
vzor, kam vodi naše ljudi brez-
versko življenje. Za cerkev in
Boga nič! Za vodko, ki dela lju-
di neumne pa vse, to je geslo
zgubljenih slovenskih brezver-
cev po Ameriki. Slovensko brez-
versko časopisje, pogled sado-
ve, ki jih rodi tvoje delo! Žrtve pa-
dajo tuintam! Vi pa narod za-
peljete in moralno uničujete! Sram
vas bodi!!!

AMERIŠKE DNEVNE VESTI.

— Washington. — Uradna
poročila, ki jih je prejel državni
departament o potresu na Japon-
skem naznanjajo, da je materij-
alna škoda cenjena do pet bi-
ljonov in pol. Valuta Japonske
je tudi silno padla vsled kata-
strofe.

— Washington. — Državni
departament je prejel nadaljnjo
poročilo, da je ameriškega kon-
zula Earl Dieobra zadela usoda
smrti na Japonskem. Dieober je
bil doma iz Brooklyna, N. Y.

— Chicago. — Prohibicijski
agentje so včeraj zavohali veliko
množino pravega piva pri Siebon
Brewing Co. Zaplenili so ga ce-
lih 2400 sodov, katerega bodo
spustili v kanal.

— Sacramento, Cal. — Tukaj-
šni katoliški cerkvi je bila na ne-
znani način ukradena znamenita
zgodovinska slika, ko Kristusa
polagajo v grob. Slika je vred-
na do \$500,000. Farani sumijo
verske sovražnike, da so storili
ta zločin.

— New York. — Senator Sal.
A. Cotto rodod Italijan se je
pritožil pri vladi proti izkorišča-
nju italijanskih priseljencev od
strani raznih ameriških privat-
nih bankirjev. V svoji pritožbi
navaja več slučajev, v katerih so
bili izkoriščani priseljenci.

— New York. — Glavnica
Ford Motor Co. je narasla te-
kom zadnjih treh let iz \$146,000-
000 na \$240,000,000. Iz te statisti-
ke je razvidno, da se Fordov ka-
pital z veliko hitrostjo množi.

— Chicago. — Krvava statis-

tika raste od dne do dne. Do
včeraj je bilo ubitih od avtojev
456. Od streljanja 173. Od pre-
velikega zauživanja munsajna
143. In nihče se ne meni v mo-
dernem Babilonu, da bi te slu-
čaje omeili!

— San Francisco. — Tukaj-
na Radio družba naznanja v svo-
jem poročilu, da se je pošiljan-
je poročil po brezzičnem brzo-
javu vršilo veliko bolj točno kot
po kablu. Kabel je bil vsled ne-
mirne vode na več krajih raz-
dejan.

— Sioux City, Ia. — Oblasti
so včeraj zaprle v tem mestu
Patsy Dillon glavarja razpeče-
valcev strupenega "dopa." Dope
so prodajali mladini, katere so
mnogo spridli z njim. Dillon je
bil baje glavar vseh tihotapcev,
ki so razpečevali prepovedane
preparacije.

— Greenville, O. — Tukajšna
farmarsko Narodno Banko sta
včeraj naskočila dva dobro obo-
rožena bandita. Trije bančni ur-
adniki, ki so se nahajali na ban-
ki so morali držati roke kvišku,
mejem, ko je eden izmed ban-
ditov pokral vso gotovino, ki jo
je mogel dobiti po oddelkih. Od-
nesla sta v gotovini nekako
\$5000.

— St. Louis, Mo. — Od 9. do
11. novembra t. l. se bo vršila
v tem mestu Narodna Katoliška
konferenca, kjer bodo zastopani
vsi katoliški Zedinjenih držav.
Glavno vprašanje te konference
bo, kako pomagati katoličanom
po deželi na farmah v verskem

Stavka se nadaljuje.

GUVERNER PINCHOT POIZKUŠA REŠITI SPOR. —
PREMOGARJI SE VEDNO VZTRAJAJO PRI SVOJIH
ZAHTEVAH ZA POVIŠANJE PLAČE. — LAST-
NIKI SO DELOMA POPUSTILI, A GLAVNIH
TOČK NE POPUSTE — PREROKUJE SE,
DA STAVKA BO PORAVNANA V
KRATKEM. — PREM OGARJI
BODO ZMAGALI.

Harrisburg, Pa. — Stavka an-
tracitnih premogarjev se mirno
nadaljuje in med premogariji ni
opaziti nikakega vznemirjenja.
Premogariji so doma, popravljajo
pridno svoje hiše in nobene spre-
membe ni opaziti po naselbini
radi stavke.

Voditelji organiziranih an-
tracitnih premogarjev vztrajajo
trdno na svojem stališču napram
zahtevam lastnikov. Guverner
Pinchot, ki je te dni interveni-
ral v ta spor se veliko trudi, da
bi dovedel obe stranke do sko-
rajšne sprave. Njegovi nasveti
so taki, da naj bi obe stranke po-
pustile polovico in naj tej pod-
lagi se naj pride do kompromi-
sa, na podlagi katerega se bo
podpisalo končno pogodbo.

V večjih slučajih so te dni tu-
di unijski zastopniki popustili.
Sliši se, da so popustili zahtevo
za 20 odstotno povišanje, in da
se zadovoljujejo z 10 odstotnim
povišanjem. Toda zahtevajo pa
večje povišanje za kompanijske
delavce, a temu se lastniki naj-
huj upirajo iz razlogov, kjer
na antracitnem premogu dela
silno veliko kompanijskih delav-
cev. Ta zahteva in pa odtegoval-
ni sistem ustvarja obema stran-
koma nepremostljive ovire. Guv.
Pinchot je včeraj svetoval, da
naj premogariji opuste predlogo
glede odtegovalnega sistema ter
naj sprejmejo predloge lastni-
kov, ki so pri volji povišati za-
služek za 10 odstotkov.

Iz zadnjih poročil je razvidno,
da so premogariji in lastniki že
blizu skupaj in Guverner Pin-
chot je izjavil častnikarskim po-
ročevalcem, da bo spor tekem
prihodnjih treh dni poravnan.

Premogariji so že veliko pridobi-
li in lastniki popuščajo še ved-
no dalje. Iz tega je razvidno, da
bodo premogariji zmagali na ve-
likem delu svoje črte, ako bodo
trdno vztrajali, kakor so dose-
daj.

Premogarski baronje pač uvi-
devajo, da jo ni druge poti kot
napraviti spravo z delavci, ki
garajo za njih in jim spravljajo
skupaj lepe dobičke pri njih pod-
jetjih.

oziro.

— Denver, Colo. — Železni-
ška družba Denver & Rio Gran-
de je povišala te dni plačo svo-
jim delavcem. Letno bo to po-
višanje znašalo \$135,000.

— Chicago. — Mestna vlada
je v skrbeh, kaj bo z vedno pri-
hajajočimi zamorci, ki dnevno
prihajajo v velikem številu iz
juga v to mesto. Zamorci prihaj-
ajo na sever za boljšim zasluž-
kom. Že sedaj je več tisoč za-
morcev brez dela v tem mesu.
Mesto je primorano nekaj ukre-
niti v tej zadevi, kajti od 1. ja-
nuarja 1922. je dospelo v Chi-
cago nad 25. tisoč zamorcev.

VELIKE GOLJUFIJE OD KRITE V NEMCIJI.

Sedanji kancelar dal zapreti
prejšnjega finančnega mini-
stra. Poročajo, da Hugo
Stinnes je v zvezi z go-
ljufijami.

Berlin. — Poročajo, da veliko
zanimanje je nastalo v politič-
nih krogih, ko je sedanji kance-
lar naznanil, da se prejšnji fi-
nančni minister zapre. Povedal
je, da je napravil eno največjih
goljufij, ki so bile kdaj v zgo-
dovini.

Odkar je imenovana nova vla-
da, je bilo naznanjeno, da svet
ne bo vrjel, kako veliko umaza-
nost in goljufijo je zapustil prejš-
nji finančni minister. Sedajni fi-
nančni minister Hilferding, je
pred par dnevi pregledal račune
in on se je ustrašil pred veliko
goljufijo, ki je v knjigah. Nazna-
nil je takoj kancelarju.

Ljudstvo zahteva, da se po-
stavi pred sodišče tudi največje
ga industrija Hugo Stinnes.
On in pa njegovi prijatelji s
krivi, da se nahaja na biljone ne-
vrednih mark v Nemčiji, med
tem, ko si je on zaslužil miljo-
ne dolarjev.

DELAVCI V RUHRU SO ZOPET NA DELU.

Essen. — Vse majne v Essen
so začele obratovati. Velikemu
pomankanju plina se je s tem
opomoglo. Stari delavci so se
povrnili na delo, ker so se ne-
mški voditelji nekoliko sporazu-
mili s Francozi. Niso namreč šli
v francoske jame, toda v one,
katere vodijo Nemci. Ti so jim
namreč dovolili 6-urni delavnik
v jamah in 8-urni zunaj jam.
Francozi so se temu upirali in
so vedno zahtevali 10 ur zunaj in
8. v jamah.

Kopali ga bodo le toliko, za
potrebo dotičnega okraja.

DENARNE POSILJATVE.

Včerajšnje cene so bile jugoslovans-
kim dinarjem:

100 — Din.	\$ 1.45
500 — Din.	\$ 6.10
1000 — Din.	\$ 11.90
2500 — Din.	\$ 29.00
5000 — Din.	\$ 57.00
Za italijanske lire:	
50 — Lir	\$ 2.75
100 — Lir	\$ 5.25
500 — Lir	\$ 24.00
1000 — Lir	\$ 47.00

Pri večjih svotah, ki presegajo 1
tisoč Din. ali 2 tisoč Lir, damo še
sebeni popust. Predno pošljete denar
čez druge trdite, se spomnite naš
naše podjetje, ki bo vam poslalo Val
denar v stari kraj ceneje in hitreje,
kakor kje drugje. Naše cene so ved-
no najnižje!

Vse pošiljave naslavlajte na:
BANČNI ODDELEK EDINOST
100 W. 4th St. Chicago, Ill.

MARČNINA:	Za Združene Države za celo leto	\$3.00
"	Za Združene Države za pol leta	\$1.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$3.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$1.75
SUBSCRIPTION:	For United States per year	\$3.00
"	For United States for half year	\$1.50
"	For Chicago, Canada and Europe per year..	\$3.50
"	Chicago, Canada and Europe for half year..	\$1.75

ŠTEVILKA POLEG VAŠEGA NASLOVA ZNAČI DO KDAJ JE PLAČAN LIST.

Dopisi za torkovo številko morajo biti v uredništvu najkasneje do 12. ure dopoldne v soboto, za četrtno številko do 12. ure dopoldne v torek in za sobotno številko do 12. ure v četrtek dopoldne.

Entered as second class matter October 11th 1919, at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

Liga narodov -- slepilo.

Po zadnji svetovni vojni se je rodila ideja v glavah raznih državnikov, da treba v prihodnosti napeti vse sile, da se prepreči na svetu vojne med narodi. Prijeten je bil ta glas za vsako uho, in vsi narodi so ga sprejemali z velikim veseljem.

Bivši predsednik Wilson je najprej podal sugestijo te bleščeče ideje. Ta ideja je šla od srca do srca in za trenutek je ves svet trdno vrjel, da odslej ne bo na svetu več vojna, da odslej bomo imeli mir in lepo življenje. A ta ideja je bila podobna mavričnem odsevu, ki kmalu izgine in na nebu ostanejo samo oblaki. Tako je bilo tudi s to idejo.

V Versailles so ustanovili ligo narodov, ki naj bi imela nalogo voditi razne arbitracije med narodi in državami, preprečevati vojne itd. Lep namen, ki se ga pa ne izvršuje in ne izpolnjuje.

Do danes je liga narodov storila še bore malo za splošni blagobit narodov. Pri ligi tvorijo večino zastopniki Anglije, Francije in Italije. Kar ti poreko, to mora biti, to je postava. Za male narode se liga narodov ne meni, pa naj se jih še tako zatira in preganja.

N. pr., ko je Grčija zahtevala pravice od Turčije v Lozani, nihče izmed zaveznikov se ni zmenil za njo. Ko se je šlo za Reko med Italijo in Jugoslavijo, je vse molčalo, na tihem pa odobravalo italijansko akcijo. In kaj dela liga narodov danes, ko je Italija napadla na tako nečuvni način Grčijo in ji iztrgala iz rok tri otoke v Jadranskem morju? Se kdo kje kaj zgane?! Kaj še, to si je Italija izprosila za kulisami lige narodov od Anglije in Francije. Vse to je zgovorjeno že naprej. Francija rogovi v Pohorju, Anglija v Mezopotamiji in drugih krajih, Italija pa kradla na Balkanu. Liga narodov služi samo za masko, za katero skrivajo zavezniški svoj pravi primitivni obraz hinavskega kramarstva.

Take lige narodov je boljše da jo ni. In če bi bili mali narodi, male države pametne, bi izstopili iz take lige in formirali svojo lastno ligo, kjer naj bi podpirali eden drugega proti onim, ki jih zapostavljajo in izkoriščajo. Sedanja ligo narodov zavezniški rabijo za pesek, ki ga mečejo malim narodom v oči. Slučaji, ki so dovršili v Evropi tekmo zadnjih pet let pokazujejo dovolj jasno, da je taka trditve popolnoma resnična.

Velikemu Wilsonu se ni zastoj zagnusila evropska politika. Wilson kot pošteni je mislil pravično ligo, ne pa tako, kakršna je sedaj, kjer imajo besedo samo Anglija, Francija in Italija, a mali morajo skakati in plesati tako, kakor jim godejo in žvižgajo prvi trije. Iz pravičnega stališča je to velika nesramnost in krivica, ki se izvršuje v imenu lige narodov.

Mehika priznana.

Tri leta je minulo, odkar so bile prekinjene diplomatske vezi med Zedinjenimi državami in Mehiko. Pogajanja so se vršila dolgo časa in še le pred kratkim so prišli zastopniki obeh držav do sporazuma. Diplomatske zveze so zopet obnovljene. V Washingtonu se nahaja mehiški poslanik in v Mexico City poslanik Zedinjenih držav.

Glavne ovire, ki so zadrževale sporazum obeh narodov niso pojasnene natančno še sedaj. Eni so dolžili Wall Street, da splet-kari in vpliva na vlado, da ni treba priznati Mehike, dokler ne odpravi postav, ki določajo in dajejo pravico mehiškimi vladi zapleniti privatne lastnine v državi, drugi pa so dolžili Zedinjene države, da igrajo ulogo imperializma, t. j., da si hočejo lepega dne osvojiti Mehiko in isto anektirati h Zedinjenim državam. Tako se je vzbujalo nekaj dvom v srcih obeh narodov.

Zadnje dejstvo, da bi Zedinjene države igrale imperialistično ulogo v zadevi z Mehiko je najmanj verjetno, če tudi nekatere to še danes prav zvesto povdarjajo. Za zgled vzemimo samo afero z pokojnim generalom Villom in Zedinjenim državam 1. 1916. Vsaka druga država, bi ne prenašala tolikih krivic in razžaljenj, kakor jih je baš Amerika od strani Mehikanskega naroda. Amerika pa dasi desetkrat močnejša od Mehike ni nastopila kot bi mogla, ampak priznala je in priznala in iskala vedno mirne sprave s svojo sosedo.

Ako bi Mehika kaki drugi državi prizadajala toliko krivic in razžaljenj, kakor jih je Zedinjenim državam, bi udrila s svojo vojsko v njen teritorij in zasedla deželo. Amerika tega ni storila, ker ona ne mara, kar ne sliši nje Amerika ni dvignila nikdar meča v svoji zgodovini iz imperialističnih namenov, svoje vojske je vojevala vedno za demokracijo in svobodo. Zato je ta stran zgodovine Zedinjenih držav čista in neomadeževana.

Vendar teh prerakanj kdo je kriv, je sedaj konec. Mehika je priznana in njena oficijelna vlada. Oba naroda sta si podala roke in na podlagi sklenjenih pogodb hočeta živeti kot prijatelja in prijazna sosed.

Meje so sedaj odprte za raznovrstno trgovino mej obema na-

rodoma. Amerikanci bodo zopet vodili v Mehiko svoje raznovrstne businessse in za Mehiko, ki potrebuje tujega kapitala je to velike važnosti. Delavske razmere v deželi se bodo izboljšale, ker dežela bo več producirala svojih produktov. Pa tudi za Zedinjene države pomeni to boljše prosperiteto, ker Mehika sedaj ne bo hodila na evropski trg kupovati svoje potrebščine, ker jih bo imela bližje pri svoji sosedih Zedinjenih državah. Dal Bog, da bi ta prijateljska vez držala in bila trajna!

IZ SLOVENSКИH NASELBIN.

Milwaukee, Wis. — Iz Waukegana sem se podal proti Milwaukee, Wis. kamor sem dospel okoli poldne v prav lepem vremenu. Najprej sem se vstavljal pri dobroznani Mr. Kozlevčarjevi družini, kjer sem vedno doblodošel. Pri njih sem ostal cele štiri dni za časa mojega agitiranja za naše liste v tej naselbini.

Odkar sem bil v zadnjič v tej naselbini moram priznati, da se je ta naselbina jako zboljšala, glede katoliškega prepričanja in katoliškega časopisja. Narod vedno bolj spregleduje, da je veliko lepše živeti po veri, kakor pa po naukih nesrečnega socializma, s katerim zastrupljajo naši slovenski odpadniki naše ljudstvo s svojo polovično izobrazbo. Take pripombe sem čul od delavcev samih, kakor tudi od Rev. Father Pakiza župnika tukajšnje slovenske fare, ki je ravno nabiral darove za cerkveni piknik z velikim navdušenjem. Tudi vspeh, kakor sem čul, je bil jako lep in povoljen.

Č. g. župniku pa častitam, kakor tudi vsem zavednim milwaukeeškim Slovencem! Le tako naprej po poti, ki jo Vam kaže dušni pastir, pa boste korakali od napredka do napredka in uspeh se bo večal od dneva do dneva.

Delavske razmere so tu približno take, kakor po drugih naselbinah. Dela je dovolj, le tuptam se pritožujejo nad malimi plačami, ki jih delavci prejema-jo za svoje delo.

Pri agitiranju za naše liste so mi veliko pomagali zlasti Kozlevčarjevi, Arhovi na West Allisu in Janežičeva družina. Vsem najlepša zahvala za pomoč in tako ljubeznivo postrežbo. Vsem plačaj ljublj Bog!

Leo Mladich, pot. zastopnik.

Iz zapada. — Pazil sem in pazil, kdaj bodo lawndalski koritarski eksperti dokazali, da to ni res, kar je Edinost poročala in prinesla na krožniku pred slovensko javnost o Narodni Jednoti in njenem rdečem glasilu. Zapihali so sicer, kakor jezni gad, ako ga zdramiš iz spanja na topli solnčni pečini. Tudi obljubili so, da bodo nekaj dokazali, a dokazov ni in jih ni! Vse to kaže, da je čista resnica, kar se jim je v onih člankih zapisalo v brk.

Pepe, moj nekdanji kolega v Ljubljani, ki urejuje rdeče glasilo za Narodno Jednoto se neki silno hujuje. V svojo gardo je mobiliziral vse, kar je kaj jezično zmogel. Z njim kooperira v teh slučajih Matič Plehar, ki je zadnje čase objavil zopet par pesmic, katere pa seveda ne nosijo na sebi pristnega "trade mark," da bi vedeli kdo jih je sestavil. Tudi povedal ni, ali so bile spisane kje v Minnesoti, ali kje v Ohio. Pa Pepe ima še nekaj drugih pomočnikov, katerim piše dopise in noter vpleta izraze in misli. Pepe mi menda ne bo zameril, če povem, da dobro vem, in da sem temeljito podučil, da on res tako dela.

Pepetova najboljša pomoč je gotovo Zvonko. Oh saj! Čestitati moram tistemu, Vašemu preklicanemu Pavletu, ki je tega klaviteza krstil za Vseinnic pl. Luftagenta. Ime, kakršnega je vreden in kakršnega je tudi zaslužil. Ko sem prvič bral to njegovo in njemu primerno ime sem se smejal, da bi kmalu počil. Zato živio Pavle!

Kot slišim, Zvonko piše zgodovino za te koritarske eksperte. Ako bi bil Zvonko kak poštenjakovič — kar je sicer za-

stonj pričakovati, od njega — bi gotovo napisal, koliko naročnine je odnesel z svojo "Družino." Napisal bi tudi, koliko revnih mamic je nafilal po Pennsylvaniji, kolikim je ostal dolžan na hrani in za drugo stvar, predno ga je kafa vzela iz zakajenega velikega mesta. Napisal bi tudi, kako se je dal podkupovati od zloglasnega Zottija, kako je z njegovim listom farbal Slovence in v njem zagovarjal avstrijskanstvo. In slednjič bi napisal, kako je klečal pred slov. župnikom, dvigal svojo desnico in prisegal, da bo ostal odtedaj zvest član kat. cerkve in da bo temeljito branil katoliško cerkev in njena načela in da bo Pepeta dobro krtačil. In kajpada, omenil bi tudi, kako je potem prisegel prelomil, šel h Kondatovi Smrdobi, ter tam satansko napadal vse kar je lepega in svetega.

Ta "kremeniti slovenski značaj" piše sedaj slovensko zgodovino. To bo zgodovina! Vsak pošten Slovenec bo zavil nos predno jo bo prijel v roko.

Meni se le čudno vidi to, da so naši ljudje tako neumni in zagamani, da puste v svojem imenu blatiti najlepše strani lastnosti slovenskega naroda. Vera in Cerkev si bili odnekaj Slovenec najdražji zaklad. Naši pradedje so se borili z vso odločnostjo proti sovražniku tega zaklada. Tu v Ameriki pa svoje krvavo zaslužene cente dajejo za tisk, s katerim ta zaklad unčujejo v slovenskih srcih. Če se ne pravi to tolči po svojih lastnih zobeh, potem sploh ne vem, kako se tolče po svojih lastnih zobeh. Se bom še oglašil.

Joško.

Chicago, Ill. — Trije Chicški dečki so zapustili v torek Chicago in so odšli v Kolegij sv. Jožefa v Teutopolis, katerega vodi o. o. Franciškan. Dva Ernest Bogolin in Viktor Prah sta učenca naše šole sv. Štefana, tretji Alojzij Prijatelj, je iz So. Chicago iz znane Prijateljeve družine.

Jozef Tranko je šel pa v Quigley Preparatory gimnazijo. — Želimo vsem štirim obilo uspeha. Tako je prav, da so se tudi naši slov. stariši začeli prebujati in se zavedati, da niso Kolegiji in višje šole samo za Irce, Nemce, Poljake, temveč tudi za Slovence. — Upamo, da bo Chicago dala vsako leto vsaj tri dečke v Kolegij.

Zabave to jesen priglašene do sedaj: — Zadnjo soboto in nedeljo ta mesec, t. j. 29. in 30. septembra naš cerkveni pevski zbor "Adrija."

— Drugo nedeljo, 14. oktobra, društvo Marije Pomagaj.

— Tretjo nedeljo v oktobru 21. "Vinska trgatav," družbe sv. Mohorja.

— 18. novembra društvo sv. Ivana Krstitela.

— 24. do 29. novembra cerkveni bazar. Sklep na zahvalni dan.

— 29. decembra šolska zabava v korist šole.

Forest City, Pa. — Sprejmiti zopet par vrstic v Vaš cenjeni list, ki ga prav radi čitamo vsi v naši naselbini. Odkar sem vam zadnjič poročal, se je v naselbini zgodilo zopet več novic.

Zadnjo nedeljo dne 2. septembra smo imeli v naši župniji zopet velik pomemben dan. Ta dan se je uradno blagoslovilo naše novo olsvensko katoliško pokopališče sv. Jožefa. Parada se je razvila v slovesno procesijo iz Borough dvorane nekako po 9.

uri zjutraj. Pred parado se je postavila Marshall godba, za njo so korakali uradniki od Cemetery Association, za njimi solariji, društvo sv. Ane, društvo sv. Jožefa, društvo Preblazene Device Marije, društvo Zvezda, in društvo sv. Lovrenca.

Parada je bila jako veličastna, katero je nadziral zato določeni maršal Frank Končar z dvema pomožnima maršaloma Frank Matosem in Frank Telbanom.

Na pokopališču se nahaja križ in na njem stoji kip sv. Jožefa, katerega se je blagoslovilo. Kip je jako umetno narejen iz bron. Blagoslovljenje je izvršil v škofovem imenu, nalašč zato slavnost imenovani Msgr. Rt. Rev. Joseph Soentgerath iz Honesdale, ki je bil svoječasno direktor Pontifikalnega kolegija v Columbusu, Ohio. Pod nadzorstvom Msgr. Soentgeratha je dovršil svoje duhovske študije naš sedanji preč. g. župnik Father Jevnik.

Oskrbo in nadzorstvo pokopališča ima v rokah posebni odbor naše župnije, v katerega so bili izvoljeni Frank Telban, predsednik John Churney, tajnik, Frank Končar blagajnik. Pomožni odborniki so: Louis Omahen, Lovrenc Kotar, Frank Gerštel, Frank Kamin, Frank Blodnikar, John Pungercan, Fr. Lavš, Anton Gerčman, Frank Matoš in Paul Turk.

Gori imenovani odbor se je mnogo trudil, da se je doseglo lastno slovensko pokopališče v naši župniji, ki je v ponos in čast župniji in celi slovenski naselbini.

Naša naselbina bo kmalu na zemljevidu zavzemala najčastnejše mesto. V to nam veliko pomagajo korajžni ljudje naše naselbine. Za zgled naj navedem našega korajžnega Feliksa Zavrla, ki se je tni prijel iz daljnega pacifiškega mesta Portland, Oregon za navadnem motorciklom. Potoval je celih 23 dni preko kontinenta. Pravi, da je na poti preko kontinenta videl je veliko zanimivega, kar ne bo z lepo pozabil.

Pozdrav vsem rojakom in rojakinjam širom Amerike!

Poročevalec.

DR. J. E. URŠIČ OD LIKO-VAN.

Chicago. — Naš slovenski zdravnik Dr. J. E. Uršič je dobil te dni imenovanje za instruktora, al profesorja suplenta na medicinski fakulteti na North western vseučilišču v Chicago. Ta mesta dobe samo oni bivši učenci tega vseučilišča, ki so bili najboljši in so končali šole z odliko. To mesto pa odpira Dr. Uršiču pot do popolne profesorske službe na vseučilišču. — Dr. Uršič seveda ostane med nami in bo tudi uradoval še dalje v svoji pisarni, samo da bo moral vsaki dan med šolskim letom za gotove ure iti podučevati na vseučilišču. — To imenovanje pa samo kaže, kako izvrstnega zdravnika imamo v osebi Dr. Uršiča, ker drugače bi ga vseučilišče tako ne odlikovalo. — Dr. Uršiču naše iskrene častitke.

V TULSA COUNTY, OKLA. JE PREKI SOD.

Popoln preki sod v celi Tulsa County je proglašen po guvernerju I. C. Walton.

Postavodajni proglas je odzvel pravico sodnemu odlogu glede zaslišanja, jetnikov v tej deželi in določa, da nobena civilna agentura izjema sodišč, ne sme delovati brez dovoljenja vojaških oblasti.

— Leavenworth Tony Haugther, ki je poneveril, kakor poročajo \$112.987 v Merchantile banki v Pueblo, so ga pripeljali sem, da ga zaprejo v tukajšnji jetnišnici. Kazen mu določa 11 let ječe.

UBIJALEC DVEH JE OBEŠEN.

Franklinton, La. — John Murphy je bil danes obešen v Washingtonski ječi. Predno so izvršili umor je nagovoril ljudstvo z okna jetnišnice. Bila je velika množica ljudi. Rekel je, da on ni bil vzrok ubojev, pač pa "munšajn."

Evropske državne ničesar ne muči bolj, kakor to, kako bi se dalo dobiti v Evropo ameriške dolarje. Če bi jim Uncle Sam podaril svojo blagajno, je "sure thing," da bi si vojske napovedali še pred Božičem. Vsi so pripravljeni za vojske samo dnarcev jim manjka! Hudo je če je kdo pripravljen, pod palcem pa, nič nima!

Novi predsednik Coolidge bo nastojil in rešil več zamotanih vprašanj, ki zahtevajo hitre rešitve. Vsaj tako obljublja, odkar se nahaja v Beli hiši.

Mussolini je dobil te dni prvo prilobnost, da se pokaže svetu kakšen mož, da je. Skočil je na malega Grka in mu odvzel tri otoke. To je storil seveda iz tega vzroka, ker mu v glavo silijo D'Annunzio-jeva kri. Mussolini je s tem dokazal, da je vreden sovrstnik reškega norca!

Danes se je vrnil v Chicago ponujalec brusov. Mudil se je v New Yorku, kjer je kot izjavila izvrstno opravil. Zlasti na Cortlandtu jih je največ prodal. Tam rabijo samo škarje in jih vsled tega veliko potrebujejo, da z njimi brusijo škarje. Me prav vesel, da sem možu ustregel s tem, da sem ga poslal na pravo mesto.

Star pečlar kupi 5 funtov mesa in ga izroči kuharici. Kuharica pa meso proda in nalaže pečlarja: "Ta hinavska mačka mora od hiše. Vse meso je pravkar požrla."

Pečlar gre molče v kuhinjo, pograbi nedolžno mačko in pravi: "Bomo precej zvedeli, kam je prešlo meso." Vzame tehtnico in steha mačko. In glej! Tehala je natančno 5 funtov. "Res je. Vseh pet funtov mesa smo našli, toda tega sedaj ne vem, kam je izginila mačka."

Neki gospod se je pri nekom argumentiranju raztogotil, ker mu niso dovolili ugovarjati in je dejal: "Če mislite, da sem jaz osel, ste na pravega naleteli!"

V "G. N." sem čital te dni ta le dopis:

Thomas, W. Va.

— Le redkokdaj se kaj sliši iz te gorate naselbine, in še takrat nič vselega. Zadnji teden so tu pogrešali rojaka Antona Osredkarja. Nihče ni vedel kje je.

V nedeljo 26. avgusta zjutraj ga je našel Jožef Suder na svoji farmi obešenega na jablani ter je takoj stvar javil oblastim. Pri njem niso našli drugega, kakor v žepu je imel list "Prosveto" in v travi pod njim prazno steklenico od žganja. Kaj je nesrečnega gnalo v smrt se ne ve. Kakor pravijo, je vzrok nesrečna ljubezen in alkohol. Doma je bil ranjki nekje z Gorenjskega. Bival je dolgo časa na Thomasu. Delo mu ni dosti dišalo, ker je bil preveč vdan pijači. Poročevalec.

K temu ni potreba nikakega komentarja. Le toliko naj omenimo, da človeku, ki čita slabo časopisje, se ne more kaj boljše pripetiti. Nova žrtev je padla. Na vesti jo imajo, tisti, ki narod vzgojujejo v brezveststvu. Kako naj njih človek konča drugače, ko pa ne čuje drugega, kakor kletve in sramotjenja proti duhovnikom, proti veri, proti cerkvi in vsemu kar je svetega?! Kakoršno življenje — taka smrt! Ta resnični pogovor se je uresničil tudi tu!

Klativitezi, ki se zbirajo okrog slovenskega rdečega časopisja imajo na vesti že marsikak enaki slučaj. Na stotine vernih slovenskih sinov in hčera so pogubili s svojim satanskim pisanjem proti veri, duhovščini in cerkvi v Ameriki. Pa jih boste zopet videli, ko bodo pisali: "O, saj mi nismo proti veri... Le k nam, le k nam, mi smo z vami!" Takih sredstev se more posluževati edino propal zapeljivec! Pfuj!!!

Za Edinost L. Kuhar.

Državniki so se že od nekdaj trudili, najti sredstva, ki bi te "kulturne bulvarde" (tako imenujejo v Franciji meje med velikimi kulturnimi enotami) razbremenili. V zgodovini najdemo podobnih poizkusov. Včasih nastanejo na teh velikih svetnih križiščih močne države, ki se s silo in uspešno upirajo tujim, pa najsi bi bile vojne ali mirne, včasih zopet male politične edinice, kojih neodvisnost ljubosumno čuvajo velike sosednje države. Za prve je bila krasen zgled Avstrija, za druge Švica in Belgija.

Na prvi pogled nam je jasno, da se znajdejo v podonavski liniji tri popolnoma različne civilizacije: nemška, ki prodira od severozhoda, rusko-slovanska, ki sili od severovzhoda in latinska, ki se plazi od juga. Avstro-Ogerska se je vsedla ravno na križišče in nevtralizira sporno ozemlje. Kot velečila je bila, držati v strahu svoje sosedes. Zadnje stoletje je Avstro-Ogerska na svojo pravo misijo pozabila. Kot država, ki veže rusko-slovanske-latinske elemente, bi imela ostati v narodnem in političnem. Mesto da bi kulturna nasprotstva na križišču izenačila, je zanesla boj, ki bi ga ravno imela preprečiti, v svoje ime. Od te dobe naprej njen obstoj ni imel več pomena in resne zakoni zgodovine uresničili: Avstro-Ogerska je razpadla ravno in sama od sebe v kulturne edinice, ki jih ni znala zeti. Danes so si germanski, slovanski in latinski interesi bližje, kot kdaj in najljubši veter zadostuje, da zaneti na razgalenem obrambnem bulvaru v srednji Evropi najhujši požar. Iz teh razrov mislim, da se nam v Jugoslaviji silno mudi, najti ravnotežje in da je zadnji čas, poravnati češko-poljsko nesoglasje, sicer se bo srednja Evropa sesula pod trojnim pritiskom in pod njimi razvalinami pokopala nove, mlade slovanske domove. Švica je nevtralizirala zemljo, kjer se dotikajo nemška, francoska in italijanska kultura. Ko bi Švica ne bilo bi prisostovali nim bojem za posest alpskih prelazov.

Belgija je nevtralizirala sporno ozemlje, kjer se dotikajo anški, francoski in nemški gospodarski interesi. Nevarnost, da belgijska obal v nemške roke osobito pa strah, da se Vintpolasti Antverpena, je bil eden med poglavitnejšimi vzroki vstop Anglije v vojsko. Belgija danes ni več nevtralna drža, naslonila se je popolnoma na Francijo. Morda nam bo prije desetletje pokazalo, kako nepremišljen je bil ta korak ge-pijane belgijske vlade, ker Angliji je vseeno, če se ta, ki oža angleško morsko obal in svobodo Antverpena, imenuje ncija ali Francija.

Tudi za Porenje se je pojavilo isto vprašanje: ali bi ne bilo roče najti kakšno rešitev, ki bi bila v stanu preprečiti v bojnosti vojne med nemškim in francoskim narodom? Državo so se že pečali s tem problemom, a seveda niso prišli do čnega uspeha, ker vsak išče samo koristi za svojo državo. tejeemo nekaj teh načrtov.

Francoska nacionalistična struja zahteva Ren, torej kratkalo vtelesenje Porenja v Francosko republiko. Neglede na silno dvomljivo vrednost takih nasilnosti naprām ciciranim narodom, imamo še druge vzroke verovati, da so ti ti le produkt malo preveč razgretih glav. Francija s svojim astrofalnim padanjem rojstev danes ni več v stanju asimiti 15 milionskega Porenja. Konflikti bi ne bili preprečeni, am-le pospešeni.

Nemški ravnotako fantastični načrt o aneksiji cele severne
ncije hočemo samo mimogrede omeniti. Razvaline po Fran-
pričajo, kako malo je uspel.⁹

Izobčimo rajši takoj vse načrte, ki govorijo o aneksijah in
dimo na bolj uvaževanja vredne predloge.

Prva možnost, bi bila, razkosati nemško državo in napraviti Porenja neodvisno, popolnoma suvereno politično edinico.

Druga, pustiti Nemčijo zedinjeno, a ji odtrgati Porenje in
praviti iz njega neodvisno državo. Neodvisna država "Pore-
n" bi se zavezala, ostati nevtralna ravnotako kot Švica in ve-
le bi se kolektivno zavezale, ščititi z orožjem njeno nevtral-
t.

Tretja možnost, o kateri se je tudi že govorilo, priporoča varitev avtonomne poreske provincije, ki bi ostala sicer administrativno v mejah nemške države, a bi bila izven nemških zvojskih con. Porenje bi se demilitariziralo in zopet bi velesile vzle kolektivno odgovornost čuvati, da ozemlje na levem bregu Rena ostane neutržno in neoboroeno. Velesile bi v tej obliki, imele ob renski črti svoje stalne posadke.

Četrti predlog tolmači osobito Francoske težnje, kadar go-
i o neodvisni, nevtralni Porenski državi, koje zaščito bi pre-
la Francija sama.

Morda se še pojavijo druge formule, če bo zato še čas, za je važno samo spoznanje, da je treba najti neko rešitev, ker opa še dolgo časa ne bo zadosti zdrava, da bi mogla prenovnih uničujočih vojn.

Gilj, ki mora biti vedno pred očmi, je ločiti Francoski kom-
s od germanskega, tako da si ne bosta v neposrednem sti-
ločna po širokem nevtralnem pasu. Porenje mora zgubiti
zo skakalne deske za francoske in nemške, še bolj za nemške
francoske osvojevalne namene.

Pri tem pa se ne sme izgubiti izpred oči, da mora porensko
stvo imeti potrebne garancije za ohranitev svoje lastne na-
ne kulture in da se mu morajo pustiti gospodarska sredstva
nični nadaljni razvoj.

Ideja o neodvisni porenski državi, mednarodno-pravno zani-
ni za večno nevtralnost in pod kolektivno zaščito vseh ev-
skih velesil (tudi Nemčije), se nam zdi ne samo simpatič-
ampak popolnoma naravna rešitev vseh franko-germanskih
rov. Porenčanom bi se ne vsiljevala tuja kultura, oni je ne
jo, ker so gotovo eden med najbolj izobraženimi narodi v Ev-
Porenčani bi ostali Nemci, govorili nemški jezik, a vojaškim
stem Prusije bi se z neodvisnim Porenjem odbila vsaj za
stoletje. Eno stoletje miru, tudi to je že nekaj.

Zalibog zgublja ta ideja čim dalje tim več svojih pristašev. Komisija se je na tihem že spoprijaznila z mislijo, podaljšati svojo nadzorstvo nad Porenjem na nedoločen čas, na drugi strani v zasedenem ozemlju dela take napake, da je simpatije Po-

(Dalje na 4. strani.)

Celo ime morajo spremeniti.

Prefekt v Tridentu je izdal odlok, s katerim prepoveduje ime Tirolsko, Južno Tirolsko, Tirelec, tirolski itd. Dovoljena so imena Venezia Tridentina, Provincia di Trento, Alto Adige, Atesino in slične oznache. Kdor bo rabil imena Tirolsko, Južno Tirolsko ali Tirelec, bo kaznovan po členu 434. kazenskega zakonika. Knjige, proglasi, časopisi, naslovi, nadpisi, razglednice itd., ki bi vsebovale ime Tirolsko, Južno Tirolsko, Tirelec ali tirolski, se zaplenijo. Podprefekt v Bocnu je pozval dnevniki Tiroler, naj nemudoma spremenijo svoje ime, kakor zahteva zakon. Če list ne spremeni svojega imena, bo uredništvo kaznovano in se list ustavi.

Takega poziva na dnevno časopisje ne srečate nikjer v celi politični zgodovini našega stoletja.

—○—

**Tihotapstvo z vojnim materi-
alom.**

Trst, 15. avgusta. (Izv.) V ponedeljek so pomorske kontrolne oblasti odkrile v tržaškem pristanišču na parniku "Vulkan" velik transport vojnega materiala, ki je bil baje po poročilih tržaških listov namenjen oziroma dirigiran v Jugoslavijo. Na parniku so našli 32.000 strojni in več brzostrelnih topov. Listi so dalje navajali, da je Jugoslavija za ta vojni material dala 10 milijonov lir. Policija je izvršila več aretacij. Aretirani so sami Italijani. Afera vzbuja veliko zanimanje, ker vlada prepričanje, da je bil ta material namenjen na Hrvatsko.

A horizontal line with arrows at both ends. A point is marked with a circle and labeled 'O'. To the right of 'O', another point is marked with a circle and labeled '1'.

Roparji v trnovskem gozdu. Še ne 30-letni Ludvik Grude iz Lokve pri Trnovem je šel v soboto zvečer proti Čepovanu. Sredi ceste so mu prekržili pot trije roparji s krinkami, eden je držal samokres v rokah. Na za-

POZOR.

"Spominska knjiiga." župniš

sv. Štefana v Chicagu je krasna knjiga z nad sto slikami, katere se boste gotovo razveselili, ako si jo kupite. V tej knjigi boste čitali zanimivo zgodovino bojev in dela svojih rojakov za najdražjo svetinjo. Podučna je za vsako naselbino, ker bo dala bodri- lo katoliškim Slovencem, da bo- do z veseljem delali za svoj na- predek.

Stane samo \$2.00. Naroča se
tudi pri

KNJIGARNA "EDINOST"
1849 W. 22nd Street
CHICAGO.

Petdesetletna slavnost iznajdi

Retesedielna slavnost iznajde
pisalnega stroja se boe sla-
vila v Ilion, Herkimer Co., N. Y.
dne 12. septembra. Pisalni stroj
je postal sam osebi tako vaen
faktor v modernem življenju, da
sedanja lovska družba skoro
ne bi mogla ostajati brez njega.
Iznajditelj, C. Lathan Sholes, iz
Milwaukee, Wis., ki je umrl tan-
še leta 1890. je izrekel med svo-
jimi zadnjimi besedami v pismu:
— "Kakorkoli sem si mislil in-
se počutil v mojem zgodnjem
življenju, da moram biti iznajda-

življenju o vrednosti pisalnega stroja, eno je gotovo, da je pisalni stroj velike vrednosti za človeštvo a še posebno za ženski spol." Enako bi se prav lahko reklo o Trinerjevem grenkem vinu. To zdravilo je blagoslov za človeštvo in še posebno za ženski spol, ki tako pogosto trpe

vsled zgube slasti do jedi, zaprtice, plinov v prebavnih delih telesa, glavobola, nervoznosti, slabega spanja in drugih znakov nerednosti v želodcu. Sicer je to velike vrednosti zdravilo za vsakogar, — vsake starosti in vseh stanov, kot je Mrs. Chollak, 767 Main St., Edwardsville, Pa., rekla v prošlem mesecu maju: "Trinerjevo grenko vino je za stare in mlade, za bolne in za zdrave." Kupite si ga pri vašem lekarnarju ali trgovcu z zdravili in imejte ga pri rokah za prihodnjo spremembo letnega časa!

tevo roparjev se je Gruden ustavil. Roparji so mu vse pobrali, 3200 lir in vso obleko do gola. Nato so odšli, nagi Gruden pa se je prestrašen vrnil v mraku domov.

Drugi večer so ravnotako ustavili Maksa Podgornika, ki pa je roparjem sdečno ušel.

Miramar bi bil kmalu zgorel.
V parku bivšega cesarskega gradu Miramar pri Trstu je izbruhnil v četrtek popoldne požar, ki so ga ognjeglasi po trurnem gašenju udušili. Če bi se

IM
KI SE DOBE V ZALOGI
1849 West 22nd Street

KI SE DOBE V ZALOGI

1849 West 22nd Street

Chicago, Ill.

[illegible]

"MALENKOSTI"

ROMAN V ŠTIRIH DELIH.

Španski spisal p. L. Coloma iz Družbe Jeruseva.

Prevedel Paulus.

"Hola! Drobthinice! Ste lačne? Le mirne bodite, potrpežljive! Za vse imam dovolj! Glej, Marija, glej, kako odpirajo usta! Kakšno veselje!"

"Ta ženska ima leženo kri," je premišljevala Marija razdražena. "Res! Bomo videli! Ha, le jezi se..."

In pravila je Currita strašne, strašne reči o Jakobu... Pa-co Velez da ji je vse to pripovedoval prejšnjo noč. Pa molčala je iz vjdnosti. Sedaj pa da mora govoriti, in ker ji je dobra prijateljica, si šteje v dolžnost, ji stvar pojasniti...

"Hudobnež! Požeruh!" je karala Currita svoje ribice. "Ne smeš ga ugrizniti! — Si ga videl! — Tu imaš!"

Nagnila se je nad vodo in rekla:

"Oprost! Kje, praviš, da stanuje tista Francozinja?"

"Saj ti še nisem povedala," je vzkliknila Marija. "Pa ti povem! Stanuje v ulici de Rebollo številka 68., v nekem hotelu! Ime ji je... Kako se ji že pravi... Ne spomnim se! Ne-ko čudno ime..."

"Čenče, prijateljica, nič drugo ko čenče brezposelnih ljudi!" —

Metala je drobtinice v vodo, pri tem z mrzličnim naporom mislila na ulico de Rebollo, da bi se spomnila, kateri hotel je na številki 68.

"Čenče?" je kriknila Valdiviesova vsa iz sebe. "Čenče naj bi bile tudi, da je odpotoval? S svojim služabnikom, kakor si rekla..."

"Seve! Kako pa!" je rekla Currita in vrgla vse drobtinice naenkrat v vodo. Čenče, zlobno obrekovanje! Niti enega centima si ne zasluži obrekovavec! Ti si moja prijateljica in tebi povem, da je Jakob odšel po opravkih v zadevah stranke in da se bo kmalu vrnil... Sedaj pa več, kaj je na vsem tem!"

"Ah!" se je začudila Marija.

Currita si je oddahnila; vedela je naprej, da bo prijateljica raztrosila po vsem Madridu to laž, "zaupno" ji povedano, in bo tako zakrila rano, katero je zadal njenemu samoljubju Jakobov nagli odhod.

Ob treh je naročila Currita voz in povedala kočijažu Jakobov naslov kakor najbolj vsakdanjo stvar na svetu.

V ulici Alcala je imel Jakob svoje krasno stanovanje. Strežnik, konjar, hišna in kuhar, to je bila njegova družina. Blizu stanovanja je imel najete hleve in v njih štiri angleške konje, tri za vožnjo, enega za ježo, in tri različne kočije... Velikodušnost Villamelonova je plačevala vse te stroške. Zvesti hišni prijatelj pa je obetal, da bo plačal, ko pridejo urejene razmere in ko dobi ministrski sedež in plačilo za svoje skrivnostne, dragocene papirje...

Z lahnimi koraki je stopila Currita v pritličje, kjer je stanoval Jakob. Trikrat je pozvonila, pa nihče ni prišel.

Po dolgem čakanju so se odprla vrata in konjar se je prikazal; brez ovratnika je bil in brez livreje, oči so se mu bleščale, lice mu je gorelo in po vinu je dišal na dva metra daleč.

Preplašil se je, ko je zagledal senoro, stopil je korak nazaj in je naglo rekel:

"Senor markiz je odšel!"

"Že vem! Išcem Damijana."

Ni ga bilo treba klicati. Njegova glava se je ravnokar pomolila skozi vrata in za njim sta stala hišna in kuhar, oba plamtečih lic. Bilo je videti, kakor bi jih bila Currita iznenadila pri obilni pojedini...

Miren in jasnega lica je stopil Damijan pred Currito. Z o-suplim konjarjem sta se spogledala. Prav dobro je videla Curr-

ta tisti pogled in kljub svoji brezstidnosti je čutila, da se je zganila v njej "gran senora."

"Vstopite, prosim, prevzvišena senora kondesa," je rekel Damijan ter je hitel odpirati vrata v salon.

Currita je naglo stopila naprej, šla skozi sobe, kakor da so ji vsi ti prostori že prav dobro znani, in se je šele ustavila v sobi, kjer je Jakob navadno stanoval. Tam je sedla in začela:

"Pa kako je to, Damijan? Kako da je tako naglo odpotoval? Samo za trenutek sem ga utegnila videti, in še to le pred ljudmi..."

"Ne vem." Damijan je zmajal z rameni. "Senor markiz je vstal včeraj ob eni uri in je odšel z doma brez zajtrka. Ob šestih se je vrnil in zapovedal pripraviti kovčge."

"Ali je vzel mnogo prtljage s seboj? Rekel mi je, da bo izostal za več dni."

"Da, senora, vzel je seboj en velik in dva majhna kovčga. Sam sem jih napolnjeval."

"In sam je šel? Meni je rekel, da bo morebiti spremljal neke Francozinje..."

Damijan je obmolnil in zopet zmajal z rameni.

"Demetrija ga je spremljal na kolodvor. Jaz sem ostal doma."

"Pokličite Demetrija! Rada bi vedela, kako je bilo."

Polomljen je prišel Demetrija, gledal Damijana in skrival hudoben nasme: on da ni videl nikogar v tisti gneči in množici; v vozu, kjer si je senor markiz poiskal prostor, pa je bilo že več oseb.

"Ali se ni peljal v spalnem vozu?"

"Ne."

Currita se je vgriznila v ustnice.

"Ali vam je pustil svoj naslov?"

"Ne, senora!"

"Rekel je, naj pošljem pisma, ki bodo prišla, za njim, in meni je pustil naslov."

"Ako senora kondesa želi, ji bom prinašal vsa pisma, ki bodo prišla na njegov naslov, da jih pošlje za njim."

"Da, to bo najbolje!" je živahno pritrdila.

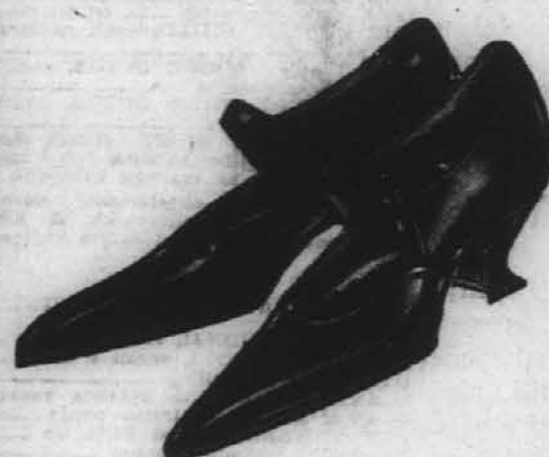
Želela je, si ogledati stanovanje...

Vse je bilo prav lepo in udobno urejeno. Neka slika v igralni sobi je vzbudila Curritino pozornost: doprsna slika mlade dame, sredi kamelij... O, ni bilo dvoma, to je bila tista Francozinja...

Currita se je ustavila in z zanimanjem gledala sliko.

"Lepa misel... Kdo pa je ta-le?"

Rojakom Slovincem

Naznanjam, da sem pravkar prejel novo zalogo najboljših in najbolj trpežnih čevljev za jesensko in zimsko sezono.

V zalogi imam vsakovrstne nizke in višje navadne čevlje za moške in fante, žene in dekleta, v vsakovrstnih velikostih in modah po najzmernejših cenah.

V zalogo sem dobil tudi večjo množino jakko trpežnih čevljev za šolarje za dečke in deklice.

Pridite in ogledajte si naše blago.

Vsem se najtopleje priporočam!

JOSEPH PERKO

SLOVENSKA TRGOVINA S ČEVLJI.

2101 W. 22nd ST.

Chicago, Ill.

VAŽNO!

Starokrajске Banke, na primer:

SLAVENSKA BANKA D. D., ZAGREB, PRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA, ZAGREB, FRANCOSKO-SRBSKA BANKA, BEOGRAD, plačajo na terminirane ulege do 6% na letne obresti.

Ako nameravate poslati vaš denar na hranilne ulege, pošljite mi dolarje in jaz bom te preračunal v dinarje in jih odposlal v stari kraj. VLOŽNO KNJIŽICO vam čimprej preskrbim.

DOPREMLJAM ROJAKE IZ KRAJA! POTNIŠKI ODDELEK! VLOŽNI HRANILNI ODDELEK! Pišite za pojasnila!

EMIL KISS, BANKIR

133 SECOND AVE., NEW YORK, CITY

Trgovina z železnino in pohištvom

Pri nas dobite najboljše barve "paints" in raznovrstne varniše. Ta mesec bom pričel tudi plumbersko obrt, za pomoč bom dobil Mike Černeta, ki je znan kot eden izmed najboljših plumberjev na to stran Dulutha.

Za vse slučaje se obrnite na:

JOSEPH SLOGAR

Trgovca z železnino in pohištvom, ELY, MINN.

PISMO IZ PORENJA.

(Nadaljevanje s 3. strani.)

renčanov že davno zgubila in ustvarila med stiskanim in od bed zbesnelim ljudstvom naravnost prusko atmosfero. Kakor je leta 1918. bilo razpoloženje za neodvisno Porenje zelo dobro, tako je danes sovrastvo proti Franciji splošno in navdušenje za Prusijo globoko vkoreninjeno. Sadovi nepredvidnega postopanja, okupacijskih oblasti! Na drugi strani pa vidimo, da se Vel. Britanija za idejo neodvisnega Porenja nikdar prav ni ogrela. Ne iščimo varokov v moralni skrupuloznosti angleške vlade, niti "v srcu angleškega naroda globoko vkoreninjenem pravnem čutu" niti v morebitnih simpatijah britanske vlade do nesrečnih Nemcev. Za vsakega, kdor je malo pogledal v zgodovino, je jasno, da ima Anglija le en cilj v evropski politiki: ravnotežje na kontinentu. Kontinentalne velesile morajo drugo drugo držati v ravnotežju. Da Velika Britanija potem lahko mirno "ščiti široki sveta interese svojega imperija." Pred 1914. je Nemčija grozila rušiti "evropskem ekvilibru" in Anglija je bila proti njej. Danes je Francija prva velesila v Evropi, zato bo Britanija pa gledala, da jo potisne nazaj predno pride do vrhunca. Zato mora Porenje ostati v Nemčiji, da bo zopet skakalna deska za pruske armade, ki jih bo John Bull napodil proti Franciji. Za varnost angleških interesov je sporna točka nad Nemčijo in Francijo potrebna ravno tako, kot je za obrambo istih interesov potrebna Macedonija med jugoslovansko in bulgarsko državo.

Samo neodvisna, nevtralna porenska država pod mednarodno zaščito vseh evropskih sil bi odstranila razstreljivo gradivo, nagromadeno na nemško-francoski meji. Trenutek za rešitev je že mimo, vsi drugi predlogi bodo konflikt morda zavlekli, a ne onemogočili. Pa prokletstvo noče od te zemlje. Tragično je, da je Francija sama sodelovala in sodeluje pri akcijah, ki jo prinesla nesrečo. Še tragičneje je pa, da mora evropski mir biti odvisen od angleške dobre volje.

Širite list "EDINOST"!

FRANK GIMPEL,

Slovenski zidar in kontraktor se prav toplo priporoča bratom Slovincem in Hrvatom v Duluthu in okolici.

Delo dobro in garantirano. 1315 — 101 Ave. W. New Duluth

NOTARSKA DELA.

Za affidavite za dobavo svojih domačih iz starega kraja, ali pooblastila, kupne pogodbe itd. se obrnite na:

JOHNA JERICH

Javni notar

1849 W. 22nd St. Chicago, Ill.

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St. Chicago, Ill. Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV. VARNIŠEV. ŽELEZ. IA. KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Naiboliše delo, najnižje cene.

Prevzamem barvanje hiš, zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.

Več prahu ko dvigne kaka va teorija, slabša je.

DOLARSKI ČEKI

Cenjenim čitateljem naznanjamo, da še vedno izdajamo dolarske čeke, katere se vnovič v Jugoslaviji po dnevnem kurzu Jugoslovanske krone. Potnikom za v Ameriko preskrbimo efektivne ameriške dolarje, ki jih rabijo za na pot.

Za dolarske pošiljateve računamo sedaj sledeče pristojbine: Do \$15.00 po \$1.10. — Od \$15.00 do \$30.00 po \$1.50. — Od \$30.00 do \$50.00 po \$2.00. — Od \$50.00 do \$75.00 po \$2.50. — Od \$75.00 do \$100.00 po \$3.50. — Od \$100.00 naprej po 3/4 cen. od dolarja. H te pristojbinam je pridjati za vsako posamezno pošiljatev 15 centov za poštnino.

BANČNI ODDELEK EDINOSTI, 1849 West 22nd Street.

CLEVELAND, OHIO.

Slovincem v Clevelandu in okolici naznanjam, da imam veliko zalogo najboljših trpežnih čevljev. Vsi vrste po zmernih nizkih cenah.

Rojakom se toplo priporočam!

FRANK GABRENJA

6630 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.

List Edinost

Je last slovenskih katoliških delavcev v Ameriki. Za njih korist se izdaja, da brani njih pravice in jim kaže pravo službo se lista za Vašo reklamo, da jo list ponese na pot do pravega napredka. List Edinost zahaja skoro v vse slovenske naselbine po Ameriki. Vse zavedne slov. družine so nanj naročene, in ga pridno čitajo, ker v njem najdejo največ pravega poduka, mnogo zanimivih novic in zabavnega čtiva.

ZATO SO OGLASI V LISTU "EDINOSTI" USPEŠNI. Trgovci, ki imajo svoje trgovine naj poizkusijo oglašati v listu "Edinosti" in prepričani smo, da bodo potem v Edinosti stalno oglašali.

DRUŠTVA SE BODO POVZDIGNILA DO VŠEHA, ako ob raznih prireditvah in kampanjah oglašajo v našem listu. Poizkusite in prepričajte se enkrat. Poslovske domove pred očmi slovenskih rojakov, da bodo znali, kaj prirejate in kdaj!

NAŠA TISKARNA

Je sedaj skoro najmodernejša slov. tiskarna v Ameriki. Tiskarska dela izvršujemo lično in točno. Vsem slovenskim č. gg. duhovnikom, cenjenim društvom, trgovcem in posameznikom, se najtopleje priporočamo, da se spomnijo na nas, kadar potrebujejo, kakih tiskovin.

Ničesar drugega ne prosimo Vas, kakor vprašajte nas za cene, predno oddaste naročilo drugam. Ako le to storite, smo prepričani, da bomo vedno tiskali Vaše tiskovine mi!

Mi izvršimo vsako tiskarsko delo. Najsi bo še tako malo ali veliko. Poizkusite pri nas!

TISKOVNA DR. "EDINOST"

1849 W. 22nd Street

Chicago, Ill.

Phone: Canal 0098.

SO. CHICAGO

Slovincem v So. Chicago in okolici naznanjam, da sem prejel veliko zalogo najboljših, trpežnih čevljev za moške in fante, dekleta in žene, kakor tudi za dečke in deklice. Zlasti za šolarje dobite pri meni močne trpežne čevlje.

Pri meni dobite čevlje vsake vrste, v vseh velikostih po zmernih in nizkih cenah.

Dobro blago za zmerno ceno je moje geslo! Slavnemu občinstvu se toplo priporočam za obilen obisk!

"SVOJI K SVOJIM"

ANTON BAKŠE

SLOVENSKA TRGOVINA S ČEVLJI.

9534 — Ewing Avenue.

DOMAČE PIVO!

Si naredite lahko po svojem okusu, ako kupite pri NAS:

"HMEJ IN MALT"

Zraven damo navodilo, kako zvariti dobro domače PIVO!

Prodajamo Malt in Hmej na debelo in drobno.

MAL-TEEN-MALT-EXTRACT CO.

Jos. Bielak, lastnik

1943 W. 21st Street,

CHICAGO, ILL.